

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia   listopada 2010 r.

Pan

Edward Jamruziewicz

Wójt Gminy Adamówka

LRZ-4101-13-03/2010
P/10/140

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Gminy Adamówka w zakresie prowadzenia przez Gminę zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w latach 2008 – 2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 26 października 2010 r. Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia wykonywanie przez Urząd Gminy zadań w zakresie zapewnienia mieszkańcom Gminy zaopatrzenia w wodę, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych oraz utrzymania urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych.

W kontroli ustalono, że Rada Gminy nie powołała odrębnej jednostki organizacyjnej do prowadzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków i zleciła wykonywanie tych zadań Urzędowi Gminy. Zakres zadań Urzędu w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej określony został w postanowieniach Statutu Gminy i regulaminu organizacyjnego Urzędu. Zasady gospodarki wodno - ściekowej Gminy określone zostały w regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków zatwierdzonym

przez Radę Gminy uchwałą Nr XI/90/2003 z dnia 15 grudnia 2003 r. Regulamin ten określa zasady i warunki zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków, a także wzajemne relacje pomiędzy Urzędem Gminy, a odbiorcą usług.

W kontroli ustalono, że Urząd nie posiadał wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych, do opracowania którego zobowiązany był z mocy art. 21 ust. 1 ustawy z 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.). Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, powinien określać: planowany zakres usług wodociągowo – kanalizacyjnych, przedsięwzięcia rozwojowo – modernizacyjne, racjonalizujące zużycie wody i odprowadzania ścieków, nakłady inwestycyjne i źródła ich finansowania.

Stwierdzono, że w części wymagane informacje, które powinny być zamieszczone w wieloletnim planie rozwoju zapisane zostały w dokumentach programowych dotyczących rozwoju Gminy (m.in. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy”). W latach 2008 – 2010 nie planowano inwestycji zakresie budowy i remontów sieci i urządzeń wodociągowych (ujęć wód, stacji uzdatniania, sieci wodociągowych). Wodociągowa sieć rozdzielcza w Gminie (o długości 71,4 km) doprowadza wodę do każdej miejscowości obejmując 95% gospodarstw domowych, została wybudowana w latach 1996 – 1998 (z polichlorku winylu – PCV). O dobrym stanie technicznym sieci wodociągowej świadczą tylko 2 niewielkie awarie, które wystąpiły w 2008 r.

W okresie objętym kontrolą realizowane były planowane zadania inwestycyjne w zakresie budowy kanalizacji sanitarnej określone w „Wieloletnim programie inwestycyjnym dla Gminy pn. Uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowościach: Adamówka, Cieplice i Majdan Sieniawski” zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr V/28/2009 z 25 czerwca 2009 r., z terminem ich zakończenia do końca 2011 r.

O konieczności inwestycji kanalizacyjnej w Gminie informowały dane Urzędu (na koniec I półrocza 2010 r.) wskazujące, że wewnętrzne instalacje kanalizacyjne posiadało 1.134 gospodarstw domowych, tj. 95% (z ogółem 1.193 gospodarstw domowych w Gminie). Ścieki sanitarne odprowadzane były do zbiorczej kanalizacji sanitarnej z 492 gospodarstw domowych, tj. 42% gospodarstw ogółem w Gminie. Pozostałe 641 gospodarstw domowych (53% ogółem) odprowadzało ścieki odpływami wykonanymi z różnych materiałów do zbiorników bezodpływowych lub poprzez osadnik gnilny o różnym okresie przetrzymywania do rowów przydrożnych lub melioracyjnych.

W kontroli ustalono, że nie dopełniono obowiązku złożenia Radzie Gminy wniosku o zatwierdzenie taryfy cen i opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków stosownie do art. 20 ust. 1 ww. ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*. W Urzędzie obowiązywała taryfa cen i opłat zatwierdzona uchwałą Rady Gminy Nr IX/80/2003 z 24 listopada 2003 r. w odniesieniu do złożonego przez Wójta Gminy w 2002 r. wniosku o jej zatwierdzenie. W związku z powyższym w okresie objętym kontrolą cena i stawka opłat za dostawę wody i odbiór ścieków nie ulegała zmianie i była jednolita dla wszystkich odbiorców wody określonych w taryfie, a obejmujących: gospodarstwa domowe, odbiorców produkcyjnych, inne cele nieprodukcyjne i sprzedaż hurtową i wynosiła (netto) 1 zł za 1 m³ wody i 1,60 zł za 1 m³ odprowadzonych ścieków.

Ustalono, że Rada Gminy podejmując stosowne uchwały budżetowe akceptowała corocznie obowiązujące stawki i ceny w opłatach w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i w zbiorowym odprowadzeniu ścieków na terenie Gminy planując w budżecie gminy dochody i wydatki związane z dopłatami do funkcjonowania zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

W okresie objętym kontrolą w strukturze wykonania budżetu Gminy w zakresie realizacji zadań dotyczących zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wydatki przewyższały dochody. W 2008 r. dochody wynosiły 201.647,99 zł, a wydatki – 297.788,89 zł, w 2009 r. dochody – 200.770,48 zł, a wydatki – 335.742,09 zł, za I półrocze 2010 r. dochody wynosiły 104.405,49 zł, a wydatki – 179.910,55 zł. Koszty odprowadzania 1 m³ ścieków przewyższały ustaloną taryfą ceny za odprowadzanie 1 m³ ścieków, podobnie koszt produkcji 1 m³ wody sprzedanej był wyższy od ceny sprzedaży 1 m³ wody.

W latach 2008 – 2010 (I półrocze) w kalkulacjach jednostkowego kosztu produkcji m³ wody największy procentowy udział w strukturze kosztów ogółem stanowiły koszty wynagrodzenia i pochodnych od wynagrodzeń, tj. w 2008 r. – 44,3%, w 2009 r. – 43,4% i w I półroczu 2010 r. – 47,2%. Następnym czynnikiem cenotwórczym mającym wpływ na wysokość ustalanych przez Urząd cen i opłat za wodę były koszty energii, stanowiące w 2008 r. – 26,3%, w 2009 r. – 29,2%, a w I półroczu 2010 r. – 28,1% kosztów ogółem.

W latach 2008-2010 (I półrocze) problematyka gospodarki wodno – ściekowej w Gminie była przedmiotem 2 kontroli przeprowadzonych przez komisję (składającą się z pracowników Urzędu: Sekretarza Gminy, Kierownika USC, Inspektora) powołaną zarządzeniami Wójta, która nie stwierdziła nieprawidłowości w wykonywaniu zadań.

W kontroli ustalono, że rzetelnie i terminowo sporządzane były sprawozdania statystyczne w zakresie gospodarki wodno – ściekowej (SG – 01 Statystyka gminy za rok 2008 i za rok 2009, sprawozdania OS – 5 roczne sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za 2008 r. i 2009 r.). Dane zamieszczone w sprawozdaniach były zgodne z danymi przedstawionymi w dokumentacji Urzędu, tj. w rejestrach prowadzonych na oczyszczalni ścieków i na ujęciu wody i studniach. Obowiązek prowadzenia ewidencji powyższych danych wynikał z pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych (decyzja nr GB.6223-9/03 Starosty Przeworskiego z 20 maja 2003 r.) i pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód, wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód cieką naturalnego z oczyszczalni ścieków (decyzja Starosty Przeworskiego nr GB.6223-5/06 z 30 marca 2006 r.).

Prawidłowość prowadzonej ewidencji i dokonywanych zapisów w odniesieniu do warunków w/w pozwoleń wodnoprawnych potwierdziły dokonane w toku kontroli (24 września 2010 r.) odczyty przepływomierzy na ujęciu wody i na urządzeniach pomiarowych ścieków napływających do oczyszczalni. Odczyty miały na celu sprawdzenie poprawności prowadzonej ewidencji w formie rejestru ilości wody wtłoczonej do sieci wodociągowej oraz pomiarów wydobywania wody z poszczególnych 4 studni (S3, S4, S5, S6) w porównaniu do ewidencji pomiarów wydobywania wody ze studni i poziomu lustra wody. Odczyt stanu przepływomierza na urządzeniach pomiarowych ścieków napływających do oczyszczalni potwierdzał zgodność z ewidencją prowadzoną w oczyszczalni ścieków w formie „rejestru eksploatacji urządzeń na oczyszczalni ścieków”.

Stwierdzono, że ilość wody wydobytej z ujęcia (produkcja wody) w 2008 r. wynosiła 142 tys. m³, w 2009 r. – 159 tys. m³, a w I półroczu 2010 r. – 73 tys. m³. Zasoby wody zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym pozwalają na pobór wody w ilości 700 m³ na dobę, a faktyczna przeciętna ilość wody wtłoczonej do sieci wodociągowej wynosiła w 2008 r. - 389 m³/dobę, w 2009 r. – 435 m³/dobę i w okresie I półrocza 2010 r. - 401 m³/dobę. W 2008 r. straty wody w Gminie stanowiły 34% ilości wyprodukowanej wody, w 2009 r. - 31%, a w I półroczu 2010 r. - 23%.

W kontroli ustalono, że dane dotyczące poboru wody i odprowadzania ścieków przedstawiane w wykazach zawierających zbiorcze zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat były zgodne z podanymi informacjami w tym zakresie w sprawozdaniach GUS, a także wynikały z rejestrów dotyczących ilości wody pobranej z ujęcia i ilości odprowadzonych ścieków.

W kontroli ustalono, że podawane przez Urząd informacje dotyczące korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat były prawidłowo wyliczone i uwzględniały ilość pobranej wody podziemnej i ilość ścieków odprowadzonych do wód wykazywaną w sprawozdaniach GUS M-06 *o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych* i w sprawozdaniach OS-5 *z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich*. Zgodność powyższych danych potwierdziły dokonane w toku kontroli odczyty stanu przepływomierzy na studniach i stan przepływomierza ścieków napływających w oczyszczalni ścieków.

Terminowo (do końca miesiąca następującego po upływie każdego półrocza) wnoszone były do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego prawidłowo wyliczone półroczne opłaty za pobór wody i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi.

Kontrola wykazała, że gospodarka ściekowa w Gminie prowadzona była zgodnie z warunkami określonymi w cyt. pozwoleniu wodnoprawnym na szczególne korzystanie z wód i odprowadzanie ścieków bytowych. Prawidłowo i rzetelnie prowadzona była ewidencja, tj. dokonywany był codzienny odczyt przepływomierza w komorze zrzutu ścieków i ewidencjonowany w rejestrze eksploatacji urządzeń na oczyszczalni ścieków. Wynikająca z pozwolenia wodnoprawnego maksymalna dobową ilość dopływających ścieków do Oczyszczalni wynosiła $Q_{maxd} = 325 \text{ m}^3/\text{dobę}$, a rzeczywista przeciętna średnia dobową ilość ścieków dopływających na oczyszczalnię ścieków w I półroczu 2009 r. wynosiła $217 \text{ m}^3/\text{d}$, w II półroczu 2009 r. – $203 \text{ m}^3/\text{d}$, a w I półroczu 2010 r. wynosiła $267 \text{ m}^3/\text{d}$.

Zgodnie z warunkami pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód i odprowadzanie ścieków bytowych dwukrotnie w ciągu roku przeprowadzane były badania laboratoryjne jakości ścieków surowych (dopływających do oczyszczalni) i ścieków oczyszczonych (wpływających do odbiornika) pod względem parametrów zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Wyniki badań laboratoryjnych jakości ścieków surowych i ścieków oczyszczonych potwierdzały, że ścieki oczyszczone spełniają warunki pozwolenia wodnoprawnego w zakresie dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art.60 ust. 2 ustawy o NIK wnosi o dopełnienie obowiązku :

1. składania Radzie Gminy wniosków (corocznych) o zatwierdzenie taryfy cen i opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*;

2. opracowania wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych z uwzględnieniem informacji wymaganych w art. 21 ust. 2 ww. ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* i przedłożenia go Radzie Gminy.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli w Rzeszowie oczekuje od Pana Wójta, w terminie 14 dni, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania tej informacji liczy się dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.